

TACHINK,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE

Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԽԱՆԻԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԳ.	ՎՃՃ.	ԾԳ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԴԱՐԱՆ	80	40	
ԱՐՏԱՍԱՀԱՆ	25	12	20

Տրասարվում է ձեռագիր և տպագրվում է:

ՏՆՈՐԵՔՆԱՅ՝ ԽՍՐԱԿՐԻՍՏՈՍ

Z. ՄԱՍՆՈՒՐԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

Հաշտության դաշնագրի ստորագրությունը ետ

(ԽՍՐԱՅ՝ ԹԱՆԻՑ)

Պաշտոնական երկրորդ պատերազմը վերջ կ'գտնէ, Պաշտոնական մէջ ստորագրուած հաշտութիւնը վերջնական է: Պէտք է գիտնել Ռուսիոյ նախարարացեալ Քանակցեւի ժամանակ ցոյց տուած թաղանթին և ճարտարութեան համար: Հելլէն, Սերպ, Սկանդինաւիա և Պուրկարական պատերազմները իրաւունք ունին նմանապէս ընդհանուր երախտագիտութեան ազատած ըլլալուն համար Սերպական այն ճնշումն որ երկար ժամանակէ ի վեր ենթարկուած էր առաջիններէն չափաւորելով իրենց պահանջները, երկրորդները համակերպելով հաշտութեան իրենց սխալմունքն: առաջ եկած հետեանքները:

Պաշտոնական դաշնագիրը կոչուած է աւելի լաւագոյն ճակատագրի մը, քան լեռնային մէջ ստորագրուածը մայիս 31ին: Վերջնական գործադրութեան պիտի դրուի ինչպէս որ ստորագրուած է. և եթէ պետութիւնները կարծիքի փոխանակութիւններ ունենան անոր պարունակութեան վրայ ինչպէս երկուք ունեցան, անոր ամբողջութիւնը վերաքննելու համար չէ, որով զէմ կ'որոշէ ամբողջ Սերպական գործընթացին պահանջները ստորագրականութեան առջև, այլ նկատի առնելով համար հաստատուած իրաց նոր վիճակը:

Ամեն պարագայի տակ, կրնայ հարցուիլ թէ Պաշտոնական հաշտութեան պայմաններն, որոնք լաւ և միանգամայն ապագայի յատուկ գործ մը են, բոլոր ստորագրողներէն պիտի յարգուին: Պաշտոնական պայմաններու դիրքը կասկածելի կը դարձնեն: Սօֆիայի և Պուրկարի մէջ տիրող կարծիքը, որով մասին կ'իստեք մեր թղթակիցը կասկածներու տեղի կուտայ. և ամբաստանութեանց պողովուրդն անցողակի արտայայտութիւն մը եթէ չըլլայ, կ'իստեք որ վրէժխնդրութիւնը իրաւունք չտայ անոնց, որոնք կ'կարծեն որ Պաշտոնական հաշտութեան կարգի իր կըրած պարտութեան և փութով պիտի պատրաստուի վրէժ լուծելու: Այս տրամադրութիւնները եթէ վերջնական պուրկարական հոգիին մէջ արմատանան, ապահովագրութեան Սօֆիայի կառավարութեան վրայ պիտի ներգործեն ուղղութիւն տուող ազդեցութիւն մը իրենց գործադրութեան տրուելէն առաջ և զանկա կարող պիտի ընեն այն ամեն փորձութեանց, որոնք կրնան գալ իրենց դուրսէն, բանալու համար այն ամեն ինչորոնց որոնց շահակից են նաև ուրիշներ:

Այս վտանգը վերաբերում է Ռուսիոյ, Յունի, Սերպ և Սկանդինաւիայի կառավարութեանց ուղղութեան, որոնք արդէն կ'ընեն ապահովութեան դաշինք մը ուր ունեցան ըլլալ, Պաշտոնական յարաբերական քաղաքականութեան ղեկ, որ գործողութեան պատրաստ գտնին մը պիտի գտնէ, Ռուսիայի, Սերպիոյ և Յունիստտի միջև եթէ անոնք պայմանագրութիւն մը անգամ ունեցած չըլլան, իրենց պատկանած հողամասերուն մէջ գտնուող ազգերուն ազատութեան տեսակէտով և քաղաքական և ցեղային կ'ընեն մէջ որոնք կրնան ծագել ի Մակեդոնիա:

Տակաւին ուրիշ պատճառներ ալ կան որոնք պիտի կրնան փութացնել Սերպիոյ, Սկանդինաւիա, Յունաստանի և Ռուսիայի միութիւնը: Սերպիոյ և Սկանդինաւիայի շահ ունին իրենց քաղաքական յարաբերութիւնները ամրապնդելու, ինչպէս նաև իրենց առեւտրական յարաբերութիւնները:

Յունաստանի հետ, որ իրենց առջև պիտի բանայ Սերպիոյ նախաձեռնութեամբ, Յունաստանի համար ոչ նուազ նպաստաւոր է Սերպիոյ և Սկանդինաւիայի զորանալը, պաշտպանութեան համար Սկանդինաւիայի սպանալիքներուն ղեկ, և Ռուսիայի կրնայ Սերպիոյ և Յունաստանի մէջ զլուտն ազդու աջակցութիւն մը, զայն պաշտպանելու համար այն վտանգներուն ղեկ, որոնց ենթարկուած է իր արդի սահմանազրկութեան պատճառաւ, միևնոյն ժամանակ կրնայ գտնել զիւրութիւններ միջկրկական լիար իր ունեցած առեւտրական հրապարակներուն համար: Եթէ Պուրկարի իր ճշմարիտ շահերը չըլլան և դրացի տէրութիւններու հետ թշնամանայ, փոխանակ համաձայնութեամբ մը ջանալու, իր նորստաց հողերուն խաղաղ զարգացման, պիտի փութացնէ այս նոր ու վերջնական խաղաղութիւնը, որ իր տրամադրութեան տակ պիտի ունենայ մէկ միջոց գիտութեան և արտադրութեան Պաշտոնական պիտի ջանայ միմիայն ոյժերը կշռել ուրիշ տէրութեանց ապահովելով:

Նոր խաղաղութիւնը որ ծնունդ առնելու վրայ է պաշտաներուն մէջ, չկրնար անտարբեր թողուլ զմեզ: Որքանոք ու երեւակ համաձայնութիւնը, ամենէն աւելի շահ ունին, Միջկրկականի հաշտութեան կէտէն մէջ ու իրենց նոր ընթացքը Պաշտոնական առջև կ'ընեն: Այս վրէժխնդրութեան առջև կ'ընեն միմիայն ծովային գործութեան աւելի ընթացքը բարգաւաճում մը կուտայ, որ ալ աւելի պիտի զարգանայ Սկանդինաւիայի կղզիներու տիրացումով, երբ Ռուսիայի դանիք պարպէ: Գերմանիոյ քաղաքականութեան կողմից ու աշխարհը ընթացքը, ինչպէս նաև Սկանդինաւիայի ու Ռուսիայի մէջ յառաջ եկած փոփոխութիւններէն օգտուելու համար, մասնաւոր կ'ընէ մեր սեպական քաղաքականութիւնը, ինչպէս նաև մեր գաղափարներուն ու բարեկամներուն ու մեզի կ'իջեցնէ թէ պարտաւոր ենք ուշադիր ըլլալ ու միաբան:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵԶ

Ամենքս ալ գիտենք կ'օգտնուին չորեքնային մէջ պատմութեան ցաւալի արկածին մասնաւորութիւնները:

Այդ մասնաւորութեանց վրայ չպիտի գրեմ, ունեւորք են անոնք ու պիտի ծառային միայն կրկին քննելու անհաճոյ կրծիկը ընդ ըստներու, այլ պիտի անդրադառնամ բնորոշի կէտի մը վրայ, այսինքն պիտի քննեմ թէ ոնէ մէկը իրաւունք ունի գրգռուելու ու չափազանց զիւրազգածութիւն ցոյց տալու պարզ ծաղրանք կարի մը համար:

Պատասխան որոշ է ու արագ, ո'չ, հազար անգամ ո'չ:

Այսօր քաղաքականութեան երկրներուն մէջ, անցեալ հին տարիներէ ի վեր, գրեթէ ապագրութեան գիւտին չափ հին է ծաղրանքարի արհեստը, որ պարզապէս ծնունդ առած է ղեկավարութեան ղեկ քննադատական կամ հեղինակաւոր ղեկողութիւններու պէտք տեսնուող վայրկեանէն սկսեալ:

Դժբաղդաբար այդ արհեստն արգելուած էր կիրարկել Համբուր օրով, իսկ առկէ առաջ հայերն անգամ ունեցած են իրենց ծաղրանքներն, որոնք մէջ որակ-

ուած են ժամանակին ղեկավարն ու ղեկավարն առանց բացառութեան:

Սահմանադրութեան հետ սկսան հրատարակել զաւելի արթնքներ, որոնք բաժին մըն ալ յատկացուցին ծաղրանկարներու ու այսօր նոյն իսկ առօրեայ օտար կամ երկրպական թերթեր ու հանդէսներ նոյն իսկ յատկաւ «Լա Ռեպլիկ» նման, այդ բաժինն մասնաւոր խնամք մը կը տանին ու ամեն օր կամ շաբաթ անգամ մը ինտրանսօ կ'ընտարարակեն այստար: Հիս չորս կողմէն երկրորդ ամենէն զուգահեռ ծաղրանկարները:

Դժբաղդաբար ձեռքի տակ չունիմ այս պահուս շատ յատկանշական անգլիներն ստուար հրատարակութիւն մը, որով մէջ ամփոփուած են մինչև որոշ թուական մը, ինչպէս մէջ երկրորդ ծաղրանկարները, ի մէջ այլոց կ'ընեն որ հեղինակներն անգլիական քաղաք պաշտօնատարներ, անգլիական ազգը, նոյն իսկ Վիգորիա թագուհին ու երկրպական վեհապետներ, ու ապահով կրնանք ըլլալ թէ անգլիացի մը պայն թղթատար պահուս երբեք իր ազգային արժանապատուութիւնը վերադրուած չպիտի զգացած ըլլար, այլ պահ մը ինչոցած ու ծաղրանկարին սրամտութեան վրայ, եթէ ունի, հիացած:

Այս այս պարագաներն պէտք էր որ նկատի ունենային մեր յոյն քաղաքացիները ու իրեն քաղաքակրթութեան ու լուսաւորեալ ազգի մը շատաւելիները չգտնուէին այսպիսի տգեղ վարժութիւններու մէջ, որոնք ինքնապատուկ են կոպիտ ու անուս անհատներու:

ԵՍ

ԵՐԿՐԻ ԽՍՐ

ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵՔ Պ. ԲԱՆԱՍՏԱՆԵՐՈՒՆ

Փորձեցիքները որոնք մտնուել քա մեկու պայմանաւ ուղղորդ կը կ'ընեն, փորձեցիքները որոնք աստուծոյ տունը պազալի մը վերածուելուն մեղսակից և շահակցորդներ էին, նոյն այդ փորձեցիքները այլևս չի կարենալով տանիլ Նազովրեպիին օրէն որ մեծցող համարու, զայն նստացնելու, օր առաջ այդ գերբնական մարդը մէջտեղէ վերցնելու համար, իրենց հոգիին մէջ մեծութեան բոլոր ժանրն ու թոյնը թափեցին. ու խճճելով անոր վարդապետութիւններ, վերջապէս իրր զատապարտութեան միակ փաստ, սա շատ պարզ երկու բառերը զրին ամբոխին բերանը «պէտք է խաչը հանուի այս մարգը, վասնզի ինքը ըստ թէ հրէից թագաւորն է, Աստուծոյ որդին»: և յանձնին նազովրեպիին մեղսագործին աստուածը:

Այդ գարնուններին օրէն ի վեր 20 դարեր սահնակ են, աւաղ սակայն բարձրու ոչ մէկ փոփոխում, բարոյական ոչ մէկ բարձրացում, մարդը մնաց նոյնը ինչ որ էր, կիրքերը, նախանձը քննախնդրութիւնը իրենց պատմասին հասան, մարդ կուժիւնը աւելի վատթարացաւ, աւելի անասնացաւ:

Այս քիչ մը երկար յատկաբանին ետք գտնեմք մեր ըսելիքին տոյսինքն բուն խնդիրն, թէպէտ չեղեցայ ըսելիքս սակայն առանց այս յատկանշական և անյեղի ճշմարտութեան մէջբերումին թերացած պիտի ըլլայի գրեցիքներու մէջ, ուրիշ մտիկ ըլլէք. մասնաւոր գուշ ո'վ յարգեցի երեք բանաւանդներ, դուք որ երէկ ձեր ժանիքներն ու պաշտները առեւտրութեան ու նախաձեռն մէջ թափեցաք, դուք անձնականութեան ու եսականութեան մէջ կուրացած, յանուն ազգին այնքան սնայապատուութեան բարբառներ, նախապատուութեան մէջ ազգային կրօնա-

կան պետ մը, ու մահուան արժանի չըկատելով ամենայն իրաւամբ տեղական մամուլը եղող «Դաշինք» օրաթերթը, ընդդէմ պատրիարքական աթոռին ու վարչութեան քրէական կյանքանքի մը մէջ գտնուած ըլլալուն համար, ինչպէս երէկ շատ բաներ խօսեցաք, շատ խօսքեր ըսիք, ոչ ոք ընդմիջած չէք, որովհետեւ ազատ էք, և քանի որ ես ալ ազատ եմ անկախաւոր արտայայտուելու ուրիշներեցէք ինչ երբ համարձակուի ըսիլ. Ա.) թէ ձեր երէկի վիճակը ազգին ու ազգային վարչութեան առջև սու մը անգամ չարժեք, որովհետեւ ինչպէս ըսիք ձեզ Միսրոպեան վարժարան առաջնորդը անձնական գծուց հաշիւներն ու կուսակցական աններող ոգին էր. Բ.) եթէ դուք ուրանք ձեր կուսակցական մը ըլլալը, եթէ դուք իր անհատ ազգին ու Յեղեղեցիին շահերուն նախանձախնդր կամքին ուղեցիք, ըսէք պարտնէր աւելի էք երբ ասկէ առաջ Յեղեղեցիին ազատ ըսիլ, աշխարհիկ լեզուով թարգման, Աստուծոյ խրատելիակ ու կրօնը իբր խղճի գործ մը ընդունել տալու ճիգեր թափուեցան, ի վերջոյ երբայրասպան ոճիւրով մը վերջակէտուելով, ուր էք ինչու բուռն զարդոյթով մը հրապարակ չիլաք, ինչու չընդմիջած չիլաք, ինչու չի բողոքեցիք: Պատճառ՝ Պատասխանը շատ պարզ է. որովհետեւ դուք նաև անցեալի պատկերներ, անցեալին մէջ ձեր ճանցած անուշիկ չի կարենալով անձնական հաշիւները խաչելու ընել, իման փորձեցիքներուն այսօր ժողովուրդի անուշիկ հրապարակ իլաք ժամանակը հասած նկատելով, սակայն մի խաբուիք, Դիտեցած ըլլաք ձեր բողոքող գիտակցի մը 50 երիտասարդներուն ղեկ եթէ ուղե ազգը կրնայ 50 անգամ 50 երիտասարդներ խաչելով ամեն ինչ քողաքեցի: Սակայն յատկանշական նողկանք մը պիտի ըլլար մեզ հայերու համար, ընտանեկան, կործանարար պատակաւորութիւնը զբաղիլ մահաւանդ այս միջոցին, ուր բոլոր հին ազգերը առաջնային ոյժերով կը մեծնան ու քաղաքներն ու սահմանազրկները անխախտ իրաւունքներուն ու մահաւորութեան չըլլան կապին, ուր վերջապէս երկրի պզտիկ ազգերուն ճակատագիրները կը դարձնուին փառայեղ:

Դաւով «Դաշինք» թուրքին, «Դաշինք» ինչու են, ինչու են նոյնպէս դուք ալ պիտի ձայնակցիք, եթէ ուղղամտութեան քննէք անոր գործածած պարբերութիւնը, «Դաշինք» զբաղը, քիչ մը անպատշաճութիւն է թէն, բայց ոչ երբեք քրէական յանցանք մը, խեղճութիւն արժանի «Դաշինք» թուրք այն աթոռին չէ ուր բազմեցան վարժապետները, Ուրիշները, ինչպէս անոնք, այլ թուրքները, որոնք արդէն ինքնին նախատինք են իրենց նախորդ մեծ հոգիներուն, «Դաշինք» թուրք չէ այն աթոռներուն ուր նուազան միջոց Օտտաններ, Օգսէն Ոսմասարեաններ, այլ անոնց որոնք իրենց անորժանաւորութեամբ ու ապիկարութեամբ մէյմէկ աթոռ գրաւելով ի շարին կը շահագործեն երկրպատկութեան վայրի, կուտ թատրի վերածելով զայն, այժմ դուք ալ ընդունեցէք, թէ ինչքան ալ արժանի են եղեր և թուրք և արգանատեքի: Այսու անհաշիւ մեզի հետ համալարածիք ըլլալու կամ չըլլալու կամքը ձերն է, մեր փափաքն է այս տողերը գրելով, համարաչափութեան կապը ամուր բռնել որուն պէտքը կը չեղտուի աւելի քան երբեք այս ժամանակին, սակայն եթէ նորէն ընէք, ինչ որ մտադրած էք այն ատեն մեզի կը մնայ լուր, և ձեզի ալ գործելու:

ԱՅՏԵՐ

ՄԱՍՈՒԼ

Նէս ԱՄԻՆԻ իր խմբագրականին մէջ խօսելով հեղինակ Թուրք յարաբերութեանց շուրջ կ'զգէ ի մէջ այլոց:

Թէ՛ մեր և թէ՛ թուրք մամուլին մեծ մասին կողմէ քանիցս ապացուցեալ այս երկու ազգաց բարեկամակցելու հրամա յական պէտքերն վրայ առաջին անգամ չէ որ կը խօսինք:

Ասի ըստ բաւականի ըմբռնուեցաւ թէ Պոլսոյ և Աթէնքի մէջ, և երկու կողմէն հաւասարապէս կը ջանացուի ցարդ գոյութիւն ունեցող զոյգն տարբերութիւնները քառնալ և շուտ ընդ փոխ ստորագրել հեղինակ Թուրք զանազանքը, երէկեալ մեր Պոլսէն ստացած հեռագիրը կը ծանուցանէր թէ երկու տէրութեանց միջև եղած բոլոր խղիւղները լուծուած են և որիչ քան չի մնար ընելիք բայց և թէ խմբագրել հաշտութեան բրթութիւն և երկուստեք ստորագրել որպէսզի դիւանագիտական յարաբերութիւններն անսխի ջապէս սկսին:

Որո՞նք են այն պայմաններն որոնց վրայ կը կնքուի հեղինակ Թուրք զաշտութեան, որոնք են այն առկախ խղիւղներն որոնք հեռագիրներուն համեմատ վերցուած են, դեռ յայտնի չէ և մենք նախապէս չունենք զանոնք քրքրել վասն զի այդ յղուածներու նպատակն զուրա է:

Մենք մէկ բան միայն կը տեսնենք. թէ այն, այսինքն հեղինակ Թուրք բարեկամութեան պէտքը, որ շատ առաջ պէտք էր ըմբռնուած ըլլար երկուստեք հազիւ հիմակ կը սկսի զգալի ըլլալ և մենք այս եղբուրները իրարախօսութեամբ կ'ողջունենք վստիկ միշտ կ'ալ ասին: Մնաց որ, ժողովրդիս առածը ճշտ է անազան քան երբեք: Բնաւ չէ հերքուած, բնաւ չէ կործանած իր նշանակութիւնը:

Նէս Ամրունի այստեղ կը խօսի այն զանազաններուն վրայ որոնք կը զօռաբանեն այս երկու ժողովրդոց՝ թուրքերուն և յոյներուն բարեկամակցութիւնը: Կը ձաղկէ ներքին թշնամիներուն մամուլին խաղացած գէշ դերը:

Հետաքրքիր է, կըսէ, այս մարդոց հոգեբանական քննութիւնը. բոլորովին տարբեր ըմբռնում ունին իրենց հայրենիքին հանդէպ ունեցած պարտականութեանց մասին, ըլլան անոնք կառավարական պաշտօնեաներ, ըլլան հրապարակագիրներ կամ պարզ քաղաքացիներ: Ազգայնամոլութիւնը այնչափ կուրցուցած է զիրենք որ իրենց ազգին չպատկանողները ասելով կը կարծեն թէ տէրութեան ծառայած կ'ըլլան, առանց երբեք ի հաշիւ առնելու, կշռելու և համաձայնեցնելու պարագաներն ու եղբուրներն:

Այս պարտաներուն բոլոր հայրենասիրութեան գլուխները (չարիքը) ատելութեան կը բաղկանան: Բոլոր աշխարհ ատելով կը կարծեն թէ հայրենիքին աղէկութիւնն իրենք, կոյր համայններ կը զղացման քաղաքականութեան, որմէ հը

զօրագոյն Տէրութիւններն իսկ կ'աշաքեկին:

Հասկցած ըլլալու են անոնց մեր ընթերցողները թէ խղիւղը ինչ բանի վրայ է:

Այն պահուն երբ տագնապի մասեր ուսած՝ կ'ապաստեն հեղինակ Թուրք հայտնութեան ստորագրման, այն պահուն երբ կը տեսնենք թուրքի մէջ Հեղինակ ծովա կալերու և թուրք սպաներու միջև միտերմական փոխադարձ մեծարանքներ, այն պահուն երբ թուրքերն ու Հեղինակներն ի մի ձայն և ի մի սիրտ կ'երդնուն արգիւր ի գին ամէն զոհողութեանց պոռկարական ոտքը թափելով հող կոխել և լրարու անկեղծ պորձակցութիւն կը խոստանան, այն պահուն վերջապէս երբ վը կայ եղանք քանի մը օր առաջ զօրանոցի հրապարակին վրայ հմայիլ տեսարանի մը, որ ծնոյց ի մեզ այնքան յոյսեր և երազներ, յանկարծ մէջտեղ կ'եղայ լրագրի յաշակութիւն ունեցող թուրքերէն ստուած մը, որ իր քարչիկ թոյնով կը ջանայ թուրաւորել և ի դերն հանել այն փրկաւէտ գործը՝ որ սկզբունքի դրուեցաւ:

Ոչ արհամարհանքը, ոչ անտարբերութիւնը զոր ցոյց կուտայ այս ստուած թուրքի թուրք հասարակութիւնը կրնայ իր խմբագիրները զգաստանել:

Հրապարակագրութեան ոգովմելի նաւաբեկեալներ, որ կը ջանան անստուգութեան դուռն և կըլ հայրենասիրական յետին պոռնուքներով, առանց հոգ ընելու թէ իրենց այս աղաղակները լուսնով կըրնան վտանգուել հետեանքերն ունենալ: Եւ բարեխառն բար չեն լուսնի: Այս լրագրին հայրենասիրական մեթոտները քննաշկիւցան, հիւսնալ այլևս, իր բացասական գործը չի վերադարձ: Թուրք հասարակութեան ուղղութիւնն, և իր ընթերցումը եթէ ցատու չի յարուցաներ, ապահով բար կը յարուցանէ հեղինակութեան պիտ և արհամարհանք:

Գաղափարն արմատ ընենց հաստատուն կերպով: Թուրքերն ու հեղինակներն հասկցան որ պէտք է գործակցին և պիտի գործակցին: Թող ասի լաւ գիտնան Քէօյլիկ խմբագիրները և թող ընտրեն, որիչ միջոց ժողովրդականութիւնը շահելու: Իրենց տեսութիւններն այլևս չեն անշիւր:

ՀԱՄԱՐՈՒ ՆՅՈՒՆԵՐ

Ռուսական շոգնաւում ճամբայ ելլանք կտալալի քարափէն, ուր խռնուած երկսիտ հոծ բազմութիւնը թաշկնալներու անկերը ծածանումով իր վերջին միտք բարձր կուղղէ իր ուղեորին: Դաժարողներէն հազիւ մի քանիներն ուրախ էին, ի մէջ այլոց սա սողորբ տարագրողը, որովհետև մենք կ'երթայինք մեր սիրելիները գրկելու, բաւական բացակայութեան մը վերջ, իսկ շատերը սիրելիներէ, հոգեհատորներէ կը բաժնուէին:

Շոգնաւում հազիւ ազատած իր պարանոցէն, յանկարծ «գրկուներու» գոռում

ըլլալ և ասոր համար լիզուող պիտի կըտրիւմ: Դու տուիր ինծի այդ գաղափարը, ինչպէս տուած էիր ականջներդ կտրելու գաղափարը: Լաւ գաղափար, տղաս, հիտալի:

Գալով Ժիլօի իր սոսկումը և անաբեկումը այնքան մեծ եղան որ հառաջ մը արձկեց և մարեցաւ:

Ժիլ, հանգարտ և արագ, խոհանոցի դանակ մը առաւ:

Եետոյ ուժեղ ունելի մը առաւ և մտնեց Ժիլօի:

Նշմարեց որ աւելի դժուար էր լեզու մը կտրել քան ականջ մը, պահ մը շփոթած մնաց, ունելին մէկ ձեռքը, դանակը միւսը:

—Պահ, կ'սկսեմ ան, պիտի յաջողիմ, խեղճ Ժիլօն: Պիտի վերջ ի վերջոյ կտոր կտոր կտրեմ:

Սկսաւ խնդալ, զգուշելի էր: Դուրսը փոթորիկը իր կատաղութեան գագաթնակէտին հասած էր: Ծերունին մտիկ կըլէր, կը սարսափէր և ինտոյ կ'սկսէր խնդալ:

Թանկարծ Ժիլօ աչքերը բացաւ:

Ժիլի տատամաստութիւնը անհետացաւ անմիջապէս: Ժիլօ ժամանակ չունեցաւ սոսկումի աղաղակն մինչև վերջ ար-

ծը լուսնեաւ յառաջամալէն, որ ամենուրեք հետաքրքրութիւնը գրաւեց, նաւին մէջ գտնուող բաւական թուով կամաւոր յոյն զօրքերն էին որոնք ազատ էին այլևս ուղարկուելու պէս արտայայտուելու:

Պահ մը վտարի հմայիլ տեսարանը ըմբռնելի յետոյ երբ զէպի մարմարայի ծովը յառաջանալ սկսանք իրեցս իջալ և կէս ժամու չափ հանգստանալէ յետոյ, կրկին վերնադարձը եղաւ:

Իրեթէ ամեն ազգէ ճամբորդներ տեսալ շուրջս, ճաշի ժամանակ ծանօթացալ Ռուսներէն մը՝ որու հետ գրեթէ անցւեցի ուղեորութեան մեծագոյն մասը: Ինծի համար աւելի հետաքրքրական էր սեղանակից երկու թրքերէններու ներկայութիւնը, ճիշտ եւրոպայի տիկնոջ արդուազարգով:

Հարուստ ընտանիքէ էին և բարձր կրթութիւն ստացած, մին կ'ընկերանար իր երկու աղջիկներու իսկ միւսը իր միակ որդւոյն որ Պոլսի եւրոպական վարժարան մը կը յաճախէ և արձակուելի առթիւ իջմիր իր ազգականներու մօտ կ'երթար: Սիրողները՝ որք հազիւ 12-14 տարեկան կային, հիւսնալիօքն դաշնակ կ'ածէին և կրնամ ըսել որ անախալ ու մաքուր տաղանթներու կը խօսէին Ալպիօնի լեզուին:

Շատ դիւրութեամբ ծանօթացանք իրարու հետ, առաջին անգամը ըլլալով գիտակից և կրթուած թուրք կնոջ հետ կը տեսնուէին, հակառակ թուրքացի լիւնելուն:

Ես մինչև այս վայրկեան թուրք կինը աւելի պիտանէր, աւելի անուս ու աւելի անտարբեր կը կարծէի իր շուրջի անցուղարձերէն, բացառութիւններ ըլլալ նոր զգացի:

Առաջին ճաշին իսկ, իրենց ազատ խօսելու կերպէն համարձակութիւն առած ակալ մի քանի հարցումներ ուղղել իրենց ներքին կեանքի մասին, շատ մօթ գոյներով պատմեցին հարեմական կեանքը: 20րդ դարու մէջ ըսին, չկայ աւելի մեծ ոճեր մը քան մեր վրայ գործադրուածը, մեք ստիպուած ենք մեր ամէն վայրկեանները մեկուսացուած վայրերու մէջ անցունել, ինքզինքնի գրկելով ակամայ բոլոր արտաքին հարցակցութիւններէ: Մեր այրերը մեր քրին տակ թոյլտուութիւն ունին իրենց ուղածին հետ տեսնուելու և զբօսելու, իսկ մենք զրկուած ենք յաճախ մեր ազգականներու երեսը նայելէ:

Եւ ժամերով այսպէս պատմեցին ինծի թէ իրենք ալ մէկ խօսքով մարդ են և կը զգան իրենց զրկումներուն մեծութիւնը, բայց... դեռ կանուխ է...

Ինչ մը խորհել վերջ աւելցուցին թէ՛ իրենց աղջիկները ու տղայքը այս վայրկեանի զանազան եւրոպական դպրոցներ կը յաճախեն, ոչ մէկ գնով չի պիտի հանդուրժեն իրենց ծնողաց կեանքին և ալ, զէն հիմակուց զծած են, ապագային իրենց բռնելիք ճամբան:

Ինչպէս կուզէք, ըսին ինծի, անվախ ձևով մը, մեր տղայքը, որ Անգլիոյ և

Գերմանիոյ համալսարաններու մէջ կը ստաւապտուին սպագա, պատուաբեր անհատները ըլլալու մայր հայրենիքին, ընդունին մեր ապրելակերպը, միշտ մեկուսացած թողով կանայք որք իրենց կարգին կատարեալ կրթութիւն և ուսմունք կ'ստանան այս վայրկեանի նմանօրինակ հաստատութեանց մէջ:

Եւրոպացիներ կայսրիս իր կին փաստաբանը, օրագրողը և դատաւորը ունի, իսկ մենք հազիւ մի քանի Սալիհ հանրակրթութեան պէս զրիչ չարժողներ...:

Միտքերը այնքան զգալի էին որ քնաւ չի նշմարեցինք: Իզմիրի բերդէն ներս մտնելին և միւսոյն ժամանակ կէսօրուայ ճաշի զանազակ ստիպեց ընդհատել, ինծի համար այնքան հազուադէպ եղող խօսակցութիւնը:

ԽԱՉ-ՔԱՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԺԱՆՏԱՐԱՐՈՒՄԻՆ հետեւալը կը ծանուցուի.—

Իզմիրի ժողտարմըրին պէտք եղած 1500 պատանիէն նուազուող տղուած ըլլալով փափաքողները կը հրաւիրուին ամէն օր, բարի ուրբաթէն, պատկանեալ վարչութեան դիմել և իրենց գինները ներկայացնել:

ՔԱՂԱՔԻՍ առողջական վարչութեան վիճակագրութեան համեմատ, Իզմիրի մէջ Յուլիս ամսոյն պատահած մահերը կը հասնին 486ի, որոցմէ 104ը համաճարակներու և 380ը զանազան հիւանդութեանց կը պատկանին:

ՆԱԽԸՆԹԱՑ իրիկուն ժամը 4.30 ին, Ենիշէ Զարչըն չամիչի միջերանոցի մը մէջ հորհի սկզբնաւորութիւն եղաւ բայց շուտով անախճաւ տեսնուեցաւ անշուշտ վնասով մը:

ՇԱՆԻՍ հետեւալը կը գրէ.— Երէկուան թիւթերէն ոմանք գրած էին թէ Իզմիրի կուսակալ անուանուած է կրթական նախարար Շիւքրի պէյ: Պաշտօնական չղջանակներու մէջ բացարձակապէս կը հերքուի այդ լուրը:

ՈՍՏԱՆԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ առիթ օր ձերբակալեց Մաթէզներու թաղը նպարավաճառութիւն ընող Միշէլ Ճօնը որ ամբաստանուած է նոյն շուկայի անգլիահայտակ Գառլո Գալուքիի սպանութեամբ, որու մահաբանութիւնները տուելիք երկու օր առաջ:

Ձերբակալուած նպարավաճառին հագուաները արեւան հետքեր կը կրէին:

ԺԱՆՏԱՐԱՐՈՒՄԻՆ վարչութիւնը բացի 1500 պատանիէն (վերմակ) նուազուող տղան է նաև «Բիւրօ»ի սիսդներով ոյթի մեքէս (գուլթի մաքինասը) մը:

ՈՒՄԱԼԻԹԻՍ կը տեղեկանայ թէ Իզմիրի Նիֆ երկարելիք երկտրաչափ թրամվէյին չինութեան աշխատութիւնները շատ մօտերս պիտի սկսին:

ԻԿԼՈՒՄԻՆԻԹԻՒՆ իրիկուն քաղաքիս Աւսարիացի և Գերմանացի գաղութը

կը լսուէին հոնդիւններ, հեծեծանքներ սարսուռներ...:

Ետոյ ամեն բան հանդարտեցաւ... Երբոր օրը ծագեցաւ, երբոր արեւը բայց պատուհանէն ներս մտաւ, լուսաւորեց երկու դիակներ գրկնդիստուեցաւ, որոցմէ մին՝ զնվառ արեւնով կարմրեցած, կը սեղմէր գեռ միւսին կակորդը:

ԻՔԱ

ԱՍՏՈՒԱՅ ԿՈՒՋԷ օօ

Բանիկարու կ'աղօթէր այսինքն ինք: Գինքին հետ կը վիճէր: Կարծես քաշ չիւնուած ըլլար: Ո՛չ բարութիւն և երկն, ինչ զօրութիւն կ'այայտէր, իր ցաւատան հոգւոյն մէջ, ճշմարտութեան մոյլ մը կ'փնտրէր:

Թանկարծ ձեռք մը ծանրացաւ իր սին վրայ:

Ուրախացաւ:

— Ուսկալի ժամը հասաւ, մընջիկ: Մինչ այդ վայրկեանիս Մարիեպաք և Ալիս տը Լիւքս, ձեռք ձեռք բռնած, հրճուալից և երջանկութենէ ժողոյն:

“ԳԱՅԵՆԱ”Ի ԹԵՐԹՈՒՆԸ (82)

ՄԻՇԷԼ ԶԷՎԱԳՈ
ԲԱՐՏԱԵԱՆՆԵՐԸ

Սերոց Դիմաքներգոհութիւնը

ԻՔԱ

ԺԻԼԻ ՎԵՐՋԻՆ ԽԱՂԸ

Ժիլօ որդւոյն շուտով տուաւ, ամեն ինչ մեծ համակերպութիւնը ցոյց տուաւ:

—Քանի որ այդպէս կուզես, իմ բարի մօրեղբայրս... պիտի երթամ... պիտի բաւականանամ այս լիսուն էթիւներով:

—Եւ ո՞ր պիտի երթաս, հարցուց ծերը որու սոսկալի ժպիտը կրկին լսուեցաւ:

—Ձեռ գիտեր, պիտի թողու՞մ Բարի զը...:

—Այո՛, բայց Բարիզոն ձգելէ առաջ, պիտի երթամ մարաշխաթին զիս մատնելու, հէ՛, կը ճանչնամ քեզի, ինծի չափ ազատ ես...:

—Պիտի լոսմ կ'երդնու՞մ:

—Այո՛, բայց ես, կուզեմ ազատով

Հետաքրքրական ֆիլմ՝ Մադկեպահա-
ռուհին, ինչպէս նաև Լիտրենէի գրաւումը
Սոս. բանակէն և ուրիշ շահեկան ֆիլմեր:

በጋራ ስለሚኖርባቸው የዘመናዊነት ፍልጎች በአጠቃላይ

Տիեզերագետ ճանչցուած լաւագոյն ժամա-
ցոյցը որ պաշտօնապէս ընդունուած է հետեւ-
եալ վարչութիւններէ.



Անաստուրի Օսմ երկա-
րադիւնտը ընկերութիւն
Շիրքէթի Խայրիյէ
Օսմ. գորաց վարչութիւն
Խաչիոյ պէտէն. երկաթը.
Ռուսական երկաթուղիի
Յունական երկաթուղիի

Ոսկի, Արծաթ, Նիքել

— ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ —

Ընդհանուր ներկայացուցիչ Այսրմի. Գոնեայի նահանգներու եւ
Արշիպէղագոսի հողեաց:

ՎԱՀԱՆ ԶՄԻՌՆԱԿԵՍԵԱՆ

ի Ձուլա Պէտէսթէն, Թիւ 14 - 40

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ Իզմիրի եւ Շրջակայից ծանօթ ամէն ժամագործնե-
րու մօտ:

Ք Ա Ղ Ո Ի Ա Ծ

ՆԵՕՏԱԹԷԼԻ

ՊԵՏԱԿԱՆ



ԽՈՐՀՐԴՈՅ

ՈՐՈՇՄԱԳԻՆ

Ա. Գործարանատէրերու յաւակցութեամբ միջանակներ գրաւելի
եւ նաեւ լաւագոյն վեց հրօթէրքներու համար սերիի մրցանակի
Ա. Ե. Ա. Բ. Գ.
Թիւ. Գասակարգութեան
Գ. Ե. Գ. Զարդ-ժագօ և Ընկ. Գործարան (Զենիթ) ժամացոյցներու իւրիւ 22,8
Բ. Գիւհրէ, Լօրլ 22
Բ. Տիթիշայ, Շի տը Զօն 22,2
Բ. Տ. Նարտէն, ի Լօրլ 19,1
Գործարան Լոնտօնի, ի Օէնթ - Իմիթ 14,2
Ժամագործութեան դպրոց 13,0
Լ. Գրանտ և Եղբարք (ՕՍԷԼԵԱՆ) 13,6

ի Դիմաց Պետական Խորհրդոյ
Դիւանագիրքի փէրիւլէն, Նախագահ՝ Տօֆ. Թէֆթու-Ա.Վ.Է.Լ.

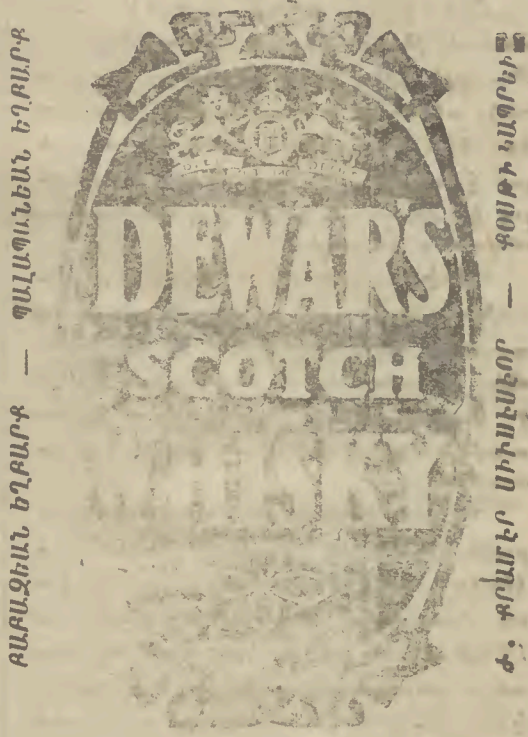
Մ Ե Ծ Մ Ր Յ Ա Ն Ա Կ

ԲԱՐԻՁԻ 1900 Ի ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՅՄԱՆ ԱՆՂԱՄ՝ ԺԻԻՐԻԻ ՄԻԼԱՆԻ
1906 Ի ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

Նեոշարի (Զուիցերիա) գտնուած 1900 ի Պետական
մրցման մեջ ճշդութեամբ այնպիսի աստիճանի մը հասած է,
որուն աւ ոչ մէկ ժամացոյց հասած էր միջին այն աստիճան:

ԱՅՍ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՈՒՒՍՔԻՆ
Կը գտնուի հետեւեալ վաճառատուններուն
մէջ.



ՀԱՅ ԼԱՅՑ ԵՒԼՆ. ԵՒԼ.

ԼԸ ՏԱՆԻԻՊ Ա ՎԻԷՆ

ԱՒՍՏ. ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՋՆԱՇՆՈՐԶԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ. Հաստատուել 1867 թին

Առանձնապատուկ ձեռնարկ կայս. եւ Թագ. կառավ. հսկողութեամբ

Ցայսօր իր Ապահովագրականութեան վճարած է	250,000,000 Փր.
Պահեստ ապահովուած	50,000,000 »
Արժէք իր կալուածաց	7,000,000 »
Դրամագլ. ամբողջական	3,000,000 »
Պահեստ կեանքի ճիւղին	35,000,000 »

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ.—

Կեանքի վրայ ամեն տեսակ պայմաններով.

Որոշ պայմանաւանով կամ հասոյթի մը վճարմամբ
անկարողութեան պարագային:

Խառն ապահովագրութիւնը. 3% ապահովեալ յաւելումով:

Օժիտի եւ խնայողական ապահովագրութիւնը.

Բոլորն ապահովանքն ամենէն նորագոյններն են և ամենէն առատաձեռն:
Տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներու:

ՔՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ԵՒ ԱՆՐԻՔԷՋ
Քիւշիւք Գուգու օղլու խան

Զիբապտուղի Անխարդախ Իւղ

ԲԵՐՆԵՆ ՀԱՄԸ ԳԻՅՅՈՂՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՍՏԱՄՈՒԲՆԻՆ ԱՌՈՂՋ ՊԱՀԵԼ ՈՒՋՈՂՆԵՐՈՒՆ

Իզմիրցիք որ ամեն բանի մէջ փափկանաչակ և բժախնդիր են, ցաւ ի սիրտ պար-
տինք ըսել թէ իրենց առողջութեան մասին անհոգ են, բացառութիւնները միշտ յար-
գելով, բնաւ կերած իւղերու ռազարութիւն չեն ընեն, կարգ մը ծախուած բամ-
պակի և պիտակի իւղերով խարդախուած ձէթ գործածելով իրենց ամենէն թանկագին
զոհարը, առողջութիւնը, վրայ կուտան, ամենէն նշակաւոր բժիշկները իսկ Այվալըքի
ընտիր իւղը կը յանձնարարեն ձկան իւղի տեղ գործածել իբրեւ կազդուրիչ և բոլոր
հիւանդութեանց միակ դարման, որքան ուրեմն պէտք է առտնին պիտոյից համար այդ
իւղը գործածել քան վատաւորող և խարդախեալ իւղերը, փորձեցէք անգամ մը և ինք-
նին պիտի գնահատէք իր առաւելութիւնները: Գործածեցէք զայն նոյն իսկ խմորեղէն-
ներու և այլ տեսակեղէններու մէջ որք շուշմայի իւղով կը պատրաստենք ցարդ:

Փնտրեցէք Ազգ. Հիւանդանոցի հետ Ազնաւորեան փողոց Թիւ 7,
ՍԱՐԳԻՍ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ տունը:

125—112

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ

Ք Ա Մ Է Լ Ի Ա Ի

(ՆԱԽՈՐԴ ԸՄՄԱՐԻԹԷՆ)

Վաճառատանս մէջ կը գտնուին ամեն ճաշակի յարմար ապրանքներ:
Ամբան ներկայ եղանակին համար, ընդունած ենք մեծաքանակ ապրանք-
ներնք պիտի կրնան գոհացնել ամենէն նորահաշակները:
Գինեքու անհամեմատ ածանութիւն, ապրանքներու տոկոսութիւն անմրցելի են
Այցելեցէք անգամ մը ՔԱՄԵԼԻԱՅԻ Վաճառատունը համոզուելու համար:

ՏԵՐՈՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

ՌՈՅԱԼ ԷՔՉԵՆՃ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնաւ 1720 թին ԼՈՆԴՈՆ

Գոյք ընկերութեան

Ա. Ո. 5,000,000
Վճարեալ Ապահովագրականութեան
» » 42,000,000
ՀՐԴԵՀԻ ձիւղ.— Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ և ամեն կը
կալուածք, կարասիք, ապարանք, նպաստաւոր պայմաններով:
ԿԵՆԱՑԻ ձիւղ.— Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ
մարդը կեանքի տեսչութեան վրայ: Ուստի ապահովագրութիւնը, Ընկերութեամբ
ապահովագրութիւն են. և Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել:
Կ. Ո. ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ Ս. ՈՒԹՅՈԼ ԵՒ ԸՆԿ
Քննիչ պատուիրակ Ընդհ. Գործակալ

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

BRANCHE-MARITIME

ETABLI A LONDRES

EN 1720

Ծովային Ապահովագրական Ընկ. Խիստ
վառասաւոր պայմաններով: Մտնաւոր պան-
պանաւորութեամբ մը ընկերութիւնն կ'ապահովոյ-
պարտանա կրակի արկածներ, 10 օրուար
նոյս անժամով մը բերանացներու (Docks
մէջ ինչպէս յԱՅԿԵՐԱՊԵՏ Զոյնպէս և զիւրաւոր
տօքերու մէջ ինչպէս Մարսելի, Հաւրի
Հաւաքարի են. և:

Իզմիրի Ներկայացուցիչ
F. BLACKLER

ՆՈՐԹԻՔԵՐՆ

NORTHERN ASSUR. CO. LTD.

ONORTH BRISH & MERCANTILE INS. CO

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՆԳԼԵԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Իզմիրի Գործակալութիւն հաստատուած
1864 թին ի վեր

Դրամային. Ընկերութեան Լ. Ս. 9,000,000
Ցարեկան հասոյթ » 7,023,100
Պահեստի գումար » 30,189,752
Ընկերութիւնն նպաստաւոր պայմաննե-
րով կ'ապահովագրէ անշարժ կալուածներ,
ործարաններ, ամեն տեսակ ապրանքներ
են. և:

Տեղեկութեանց համար դիմել առ

ԺԷՍՍ ՄԱՏԿԻՆՍԸՆ ԵՒ ՈՐԴԻԲ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԻԶՄԻՐԻՆԻ ՓՈՒՐ ԱՍԻԵԻ
Յրահակաց քաղ. Բաւսաձ Սրու

ՏԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵՆԱՑԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԵԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԼՈՆԴՈՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1848 թին

Պատրաստ 1910 Դեկտ. 31ին

Օսմ. ոսկի 11,512,611

Առատաձեռն պայմաններ, Հաւաքար

բուհներ:

Ամեն տեսակ տեղեկութեանց համար

դիմել

Ս. ՈՒԹՅՈԼ ԵՒ ԸՆԿ

Ընդհ. ներկայացուցիչ Այտըմի
Կուսակալութեամբ

ՍՐՕՍԱԼԻԲՍ

ՏՕՔԵՐՈՐ ՄԱՅԹՍ ՔԱՐԼՈՒ

ԱՊԱՀՈՎ. ապահովում 98 0/0

այն բոլոր հիւանդութեանց համար

որոնք Մտնաւոր և աղիքնե-
րու կը վերաբերին, նոյն իսկ և ԵՍԷ

30 տարիէ ի վեր անմեղմէ տա-
ռատութեան ըլլան: Մարտողութիւ-

նը կը զիւրացնէ, ախորժակը կը
բանայ և յանձնարարուած եւրո-

պայի և Ամերիկայի բժիշկներէն
առողջացնելով առամբի իրի-

Ցեր, փսխումներ, աղոց և չափա-

հասներու փորձարարութիւն, առա-

մբքի ընդլայնում, թոյն, չղա-
յունութիւն և անմարտողութիւն:

ԿԸ ԵՄԱՌԻԻ ԲՈՐՈՐ ղեկարան

ները:

== 5 Ֆր. ՇԵՇԸ ==

Կեդրոնացողի

ՏՐՕՐԷՆՈ ՄԱՐԿԱՆԱԹՅՈՅ

— (Յրակաւ) —

ԱՐԱՊ ԽԱՆ - ԻԶՄԻՐ

ՍՏԱՄՈՐԵՍ ԵՒ ԱՂԻԲՆԵՐԸ